

**QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

IMĦALLEF

**Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)**

Illum 19 ta' Ġunju, 2025

Rikors Numru: 13/23/2AL

A B C

vs.

D B

(Att taż-Żwieġ bin-Numru Progressiv 3456/2019)

Il-Qorti,

Rat ir-rikors datat 19 ta' Mejju 2023 li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet kif ġej:

1. Illi l-partijiet izzewgu fis-7 ta' Dicembru tas-sena 2019 u dan kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieġ hawn anness u immarkat bhala Dok A.

2. Illi minn dan iz-zwieg twieldu zewg itfal, E nhar it-tmienja (8) t' April tas-sena 2020 u F B C li twieled fit-3 ta' Novembru 2021 u ghalhekk ghadhom minuri.

3. Illi l-partijiet huma mifruda de facto minn April tas-sena 2022, dan ghalix l-intimat abbanduna d-dar matrimonjali kif ukoll wettaq adulterju u dan kif se jigi pruvat waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawza.

4. Illi l-iskop tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-kontendenti, li sejra tigi likwidata fis-sentenza definitiva ta' l-Onorabbli Qorti, illum spiccat ghal kollox, hija x-xewqa tal-istatni li dan l-istat ta' fatt jigi sancit legalment permezz ta' sentenza ta' dil-Qorti.

5. Illi għandu jkun inkontestat li ebda parti ma tista' tbatl l-pregudizzju kontemplat fl-artikolu 55(4) tal-Kap 16 tal-Ligjiet ta' Malta, jekk kemm-il darba l-komunjoni tal-akkwisti titwaqqaf qabel is-sentenza finali ta' din l-Onorabbli Qorti. Dan anka in vista tal-interpretazzjoni mogħtija fil-gurisprudenza konstanti ta' dil-Qorti, u tal-Qorti tal-Appell.

Għaldaqstant, l-esponenti umilment titlob lil din l-Onorabbli Qorti ai termini tal-artikolu 55 tal-Kap 16 tal-Ligjiet ta' Malta;

1. Okkorrendo tappunta da-rikors sabiex jinstema 'flimkien mal-proccediment principali.

2. Tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-konjugi B C.

3. Tiddikjara li l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-konjugi Oudi spiccata mill-jum li l-eventwali sentenza ta' dil-Onorabbli Qorti, in materia tkun finali u konklussiva.

4. Tordna li beni li jibqghu formanti l-komunjoni tal-akkwisti jinqassmu mas-sentenza finali ta' dil-Onorabbli Qorti.

5. Tordna notifika tal-eventwali sentenza taghha lid-Direttur Registru Pubbliku.

Rat id-digriet tal-Qorti datat 22 ta' Mejju 2023, fejn giet ordnata n-notifika tal-atti lill-konvenut bil-fakoltà li jwieġeb entro 'hamest' (5) ijiem utli minn dakinhar tan-notifika;

Rat li r-rikors tal-attriċi flimkien mad-digriet tal-Qorti ġew debitament notifikati lill-konvenut nhar l-24 ta' Frar 2025;

Rat id-digriet tal-Qorti datat 7 ta' Marzu 2025, fejn il-Qorti rat illi minkejja li l-konvenut ġie debitament notifikat skont il-liġi bir-rikors tal-attriċi, dan naqas milli jippreżenta risposta u b'hekk halliet ir-rikors għas-sentenza;

Rat l-atti proċesswali kollha;

Rat illi r-rikors tħalla għal-lum għas-sentenza.

Ikkunsidrat:

KONSIDERAZZJONIJIET:

1. L-Azzjoni Odjerna:

Il-Qorti għandha quddiemha talba min-naħa tal-attriċi sabiex pendent i-kawża ta' separazzjoni bejn il-partijiet tiġi xolta l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom, hekk kif tirrileva illi l-partijiet ilhom separati *de facto* minn April tas-sena 2022 u l-iskop tal-komunjoni tal-akkwisti illum spiċċa għal kollox u l-ebda parti ma hi ser tbat i ebda preġudizzju mix-xoljiment tal-komunjoni f'dan l-istadju. Min-naħa l-oħra, l-konvenut ma ppreżentax risposta *entro* t-terminu stabbilit minn din il-Qorti.

2. Prinċipji Legali:

Il-Qorti tagħmel referenza għall-Artikolu 55 subinċiz 1 tal-Kap 16 li jagħtiha l-fakoltà li f'kull żmien matul is-smiegħ tal-kawża ta' firda personali, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taħt amministrazzjoni separata. L-istess Qorti trid neċessarjament tevalwa jekk xi waħda mill-partijiet tkunx ser tbatì preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda u dan ai termini tal-Artikolu 55(4). Artikolu 55 tal-Kap 16 jipprovdi s-segwenti:

“(1) Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smiegħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.

(2) L-ordni tal-waqfien tal-komunjoni kif imsemmi fis-subartikolu (1) għandha tingħata b'sentenza li minnha kull parti jkollha l-jedd illi tappella mingħajr ma jkun hemm ebda ħtieġa ta' permess tal-qorti għal dan.

(3) L-ordni ta' waqfien tkun tgħodd bejn il-miżżewġin minn dakinhar tas-sentenza tal-appell jew, jekk ma jsirx appell, minn dakinhar illi jgħaddi ż-żmien imħolli għall-appell, u tibqa' tgħodd ukoll jekk il-kawża ta' firda ma titkompliex.

(4) Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbatì preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.

(5) L-ordni ta' waqfien taħt dan l-artikolu għandha, a spejjeż tal-parti li tkun talbet dak il-waqfien, tkun notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u dik l-ordni għandu jkollha effett daqs li kieku l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata sar b'att pubbliku.

(6) *Sakemm il-qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, fuq it-talba ta' waħda mill-partijiet, ma tkunx ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li tezisti bejn il-partijiet fil-bidu tal-kawża ta' firda, meta tagħti s-sentenza tal-firda, il-qorti għandha tordna li l-komunjoni tal-akkwisti jew il-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li jkun hemm bejn il-partijiet tispicċa mill-jum li fih is-sentenza tkun finali u konkluziva.*

(7) *Il-qorti tista' iżda, meta fil-fehma tagħha ċ-ċirkostanzi hekk jeħtieġu, tordna li beni li jkunu parti mill-komunjoni ma jinqas mux qabel ma jgħaddi dak iż-żmien wara li tispicċa l-komunjoni li tista' fl-ordni tistabbilixxi.*

(8) *Kull ordni mogħti mill-qorti skont is-subartikolu (7), jista', għal raġuni tajba, jinbidel jew ikun revokat mill-qorti."*

In sintesi, l-iskop tal-Artikolu 55 tal-Kap 16 jiġi delinejat fis-sentenza fl-ismijiet **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi**¹, fejn ġie mgħallem illi: *"In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap. 16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici, jagħti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taħt amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi.....t-talba għall-waqfien m'għandiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat". Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skont il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat."*

Dan kompla jiġi kkonfermat riċentament fis-sentenza fl-ismijiet **Claire Pisani vs Joseph Pisani**², fejn il-Qorti tal-Appell kompliet tirriafferma illi *"dak li trid il-ligi huwa li kull parti pendenti l-proceduri tas-separazzjoni jkollha l-fakolta' li jekk*

¹ Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar it-28 ta' Marzu 2014.

² Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar il-24 ta' Ottubru 2019.

trid tista' titlob il-waqfien tal-komunjoni u li din it-talba m'ghandhiex tintlaqa' biss jekk il-Qorti tara li bil-waqfien tal-komunjoni parti jew ohra tkun ser issofri pregudizzju mhux proporzjonat. Ghalhekk dak li hu sostanzjalment relevanti huwa d-dritt moghti lill-parti biex jagħmel talba simili u li tali talba ma tintlaqax jekk fic-cirkostanzi tal-kaz il-waqfien ser jikkaguna pregudizzju mhux proporzjonat lil parti l-ohra".

Il-Qorti tagħmel ukoll referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Dorianne Sammut vs Charles Sammut**³, fejn kompli jiġi affermat illi: *"Fi kliem iehor il-pregudizzju irid ikun sproporzjonat fis-sens li mhux kull pregudizzju jagħti lok għal cahda għat-talba in kwistjoni. Huwa evidenti ukoll li l-ghan tal-legislatur, certament konxju kemm jistghu jitwalu vertenzi simili, kien li tiegħaf kemm jista' jkun malajr il-komunjoni tal-akkwisti biex għall-inqas f'dan l-aspett, il-partijiet ikunu jistghu ikomplu jghixu hajjithom separatament għaladarba l-konvivenza bejniethom mhijiex aktar possibli. L-appellanti għa kellha erba' snin qabel id-decizjoni appellata (u issa sitt snin) biex tressaq il-provi tagħha u din il-Qorti hija konsapevoli ukoll ta' kemm idumu għaddejjin dawn il-vertenzi hafna drabi minhabba lusingar tal-partijiet biex iressqu l-provi kollha tagħhom".*

3. Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għal Każ Odjern:

Il-Qorti hija marbuta permezz tal-Artikolu 55 subinċiz 4 tal-Kap 16 li, qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, hija għandha teżamina u tara jekk xi parti jew ohra tkunx sejra tbat i xi preġudizzju mhux proporzjonat b'tali waqfien pendenti l-kawża. Fil-każ odjern, il-Qorti tara illi għat-talba tal-attriċi għall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, l-konvenut kellu kull fakoltà illi jressaq risposta *entro* t-terminu stabbilit minn din il-Qorti fejn jelenka l-oġġezzjonijiet tiegħu u di piu' jesebixxi kull prova neċessarja sabiex jikkorrabora l-allegat preġudizzju sproporzjonat. Madanakollu, l-konvenut naqas milli jagħmel

³ Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar il-31 ta' Mejju 2019.

dan u b'hekk f'għajnejn din il-Qorti ma jidhirx li hemm oġġezzjoni għat-talba kif dedotta mill-attriċi.

Magħdud ma' dan u fin-nuqqas ta' dikjarazzjoni ta' oġġezzjoni għat-talba kif dedotta u provi dwar kwalunkwe preġudizzju sproporzjonat li jista' jiġi soffert, il-Qorti tara li t-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti f'dan l-istadju ser tkun ta' benefiċċju għaž-żewġ partijiet. Għalhekk, il-Qorti hi tal-fehma li effettivament jekk il-Qorti tilqa' t-talbiet tal-attriċi ebda mill-partijiet mhu ser isofri xi preġudizzju mhux proporzjonat. Fi kwalunkwe kaz, il-Qorti tfakkar illi jekk talba għall-waqfien tar-reġim tal-komunjoni tal-akkwisti tiġi akkolta u b'hekk dan ir-reġim jiġi tterminat matul is-smiegħ tal-kawża għall-firda personali, kull parti jibqala' d-dritt li ttella' l-provi rigward l-assi, kemm dawk parafernali u kif ukoll dawk appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti, *stante* illi *"il-waqfien tal-komunjoni jirreferi għall-futur u mhux għal dawk l-assi li diga' dahlu u qedghin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attriċi"* u dan kif ġie mgħallem fis-sentenza fl-ismijiet **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell**.⁴

In vista tal-premess, il-Qorti ma tarax li ma għandhiex tilqa' t-talbiet kif dedotti mill-attriċi fir-rikors tagħha tad-19 ta' Mejju 2023.

DEĊIDE:

GĦALDAQSTANT u fir-rigward tar-rikors odjern, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

1. Tiċċad l-ewwel talba f'dan l-istadju;
2. Tilqa' t-tieni u t-tielet talba u tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet b'mod immedjat u dana *ai termini* tal-Artikolu 55 tal-Kap 16, b'dana illi r-reġim matrimonjali li għandu japplika bejn il-

⁴ Deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar it-30 ta' Ottubru 2015.

partijiet mill-ġurnata li din is-sentenza tgħaddi in ġudikat huwa dak tas-separazzjoni tal-beni;

3. Tilqa' r-raba' talba;

4. Tordna lill-attriċi sabiex fi żmien ġimgħa minn meta din is-sentenza preliminari tgħaddi *in ġudikat*, tinnotifika, a spejjeż tagħha lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku bl-istess sentenza sabiex ikun jista' jirreġistraha *ai termini* tal-Artikolu 55 subinċiz 5 tal-Kap 16.

Spejjeż riżervati għall-ġudizzju finali.